

Sygn. akt VII U 1160/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik Żmudziak

Protokolant st. sekr. sąd. Małgorzata Sobczuk

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2015 roku w Lublinie

sprawy Z. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 14 maja 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. H. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 1160/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 maja 2015 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił Z. H. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku a jedynie 14 lat, 6 miesięcy i 26 dni. (decyzja – k. 267 akt rentowych).

W odwołaniu Z. H. nie zgodził się z zaskarżoną decyzją, wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury, w uzasadnieniu szczegółowo odnosząc się do okoliczności zatrudnienia w Nadbużańskich Zakładach (...) we W. (odwołanie – k. 2 – 4 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, nadto wskazując na okoliczność nieprzedłożenia przez wnioskodawcę wymaganych dokumentów (odpowiedź na odwołanie – k. 5 – 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Z. H. urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wnioskodawca powołał się na dokumentację złożoną do ZUS w aktach kapitałowych oraz rentowych w związku z przyznaną mu rentą a także dołączył 5 świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych związanych z zatrudnieniem w (...) we W. (k. 254ae), Spółdzielnią (...) w C. (k. 255-257ae) oraz(...) S. Zakład Rolny (...) (k. 258ae)

Na podstawie znajdujących się w aktach dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 27 lat, 9 miesięcy i 1 dzień okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uwzględnił w stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia ubezpieczonego w rozmiarze 14 lat, 6 miesięcy i 26 dni związanych z zatrudnieniem w Spółdzielnią (...) w C. oraz (...) S. Zakład Rolny (...). (okoliczności bezsporne).

Nie uwzględniono jako pracy w szczególnych warunkach okresu od 01.10.1973r. do 23.04.1975r. związanego z zatrudnieniem w (...) we W., udokumentowanego świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 26.11.2002r. w którym zakład pracy wskazywał, że wnioskodawca w w/w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace ślusarza remontowego na oddziałach produkcyjnych, opisane w wykazie A, dziale XIV poz. 25 załącznika do zarządzenia MPCHiL z 1987r. ze względu na wady formalne świadectwa. Skutkiem powyższego była odmowa przyznania prawa do emerytury. (k. 267ae)

Z. H. legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym i wyuczonym zawodem ślusarza mechanika. Wykonywał zawód kierowcy oraz spawacza. Po ukończeniu szkoły zawodowej z dniem (...) roku ubezpieczony został zatrudniony w Nadbużańskich Zakładach (...) (następnie Nadbużańskie Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe) na podstawie umowy na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza w Dziale (...), przy czym zakład zobowiązał się w okresie od 01.10.1973r. do 31.12.1973r. do przeprowadzenia wstępnego szkolenia na oddziale mokrym. Od 02.01.1974r. wnioskodawcy powierzono obowiązki ślusarza na Oddziale (...) nadal w Dziale (...). Kolejny angaż z czerwca 1974r. wskazuje stanowisko wnioskodawcy jako ślusarza remontowego.

Z zakresu obowiązków znajdującego się w aktach osobowych wynika, że do jego podstawowych obowiązków jako ślusarza konserwacyjno-remontowego należało wykonywanie prac konserwacyjno-remontowych, a w szczególności wykonywanie prac zleconych związanych z realizacją harmonogramu remontowego i utrzymania ruchu maszyn i urządzeń, współdziałanie przy określaniu stanu technicznego podległych maszyn i urządzeń, regulowanie i sprawdzanie sprawności maszyn i urządzeń po przeprowadzonych remontach i przeglądach, czuwanie nad prawidłową eksploatacją i konserwacją maszyn i urządzeń produkcyjnych.

Na wydziale mokrym wykonywany był wstępny etap garbowania skór. Na wydziale tym znajdowały się maszyny, takie jak: strugarki, wyżymaczki, bębny, mieszalniki, dozowniki, suwnice bramowe. Maszyny te napędzane były elektrycznie, pracowali na nich garbarze w warunkach szkodliwych ze względu na wyziewy z kwasów: solnego, szczawowego, mrówkowego, były też używane do garbowania chemikalia, w których moczone były skóry. Do obowiązków wnioskodawcy należało utrzymanie ciągłości ruchu na wydziale produkcyjnym. Wykonywał remonty i naprawy tych maszyn oraz ich konserwację. Zajmował się ich bieżącą konserwacją tak aby utrzymać zdolność produkcyjną, aby maszyny cały czas były w ruchu. Rano ustawiano maszyny, sprawdzano oleje, regulowano je. Do remontu, wykonywanego na hali produkcyjnej pracownicy remontowi wyłączali zepsutą maszynę a pozostałe w tym czasie pracowały. W bębnach wymieniano mieszalniki, ze strugarek wyjmowano walce, wymontowywano noże spiralne, nabijano nowe, wymieniano łożyska toczne, Wnioskodawca pracował w ruchu ciągłym, po 7 godzin ze względu na warunki szkodliwe, na 3 zmiany. Pracował jednocześnie na Oddziale (...) i(...). Na Oddziale (...) znajdowały się jeszcze strugarki i dwojarki. W dwojarkach wyjmowano noże taśmowe - około 3 metrowe. Praca była ciężka fizycznie, wykonywana w hałasie. Cały czas wnioskodawca pracę swoją wykonywał na oddziale produkcyjnym gdzie praca była wykonywana w warunkach szczególnych przez garbarzy przy produkcji skór. Praca wnioskodawcy miała na celu zapewnienie ciągłości ruchu maszyn produkcyjnych. Na oddziale było duże zagrożenie dla zdrowia, bo używano tam wapna, siarczanu, sody, chromalu, kwasów solnego, siarkowego, szczawowego i mrówkowego, tłuszczu, garbników, barwników. Zatrudnieni na oddziale pracownicy byli pod działaniem oparów i środków chemicznych. Był

dość duży hałas od pracujących maszyn. Na hali toczył się cały proces technologiczny garbowania skór a wnioskodawca wraz ze swoją brygadą zajmował się obsługą wszystkich maszyn biorących udział w procesie technologicznym garbowania. Wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych oraz mleko i napoje. (dowód: zeznania wnioskodawcy k. , zeznania świadków S. B. k. ..., J. S. k., akta osobowe k. 12)

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy. Obydwaj pracowali w tym samym okresie co wnioskodawca w zakładach garbarskich na takich samych stanowiskach co wnioskodawca i wykonywali tego samego rodzaju pracę oraz mieli powierzone identyczne obowiązki, z tym że pracowali w również w okresie kiedy wnioskodawca rozwiązał umowę o pracę z pracodawcą. Okoliczność ta pozwala w ocenie Sądu na przyjęcie, że świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonego co do zakresu jego obowiązków oraz warunków w jakich były wykonywane w okresie objętym sporem, z jakim pokrywają się ich okresy zatrudnienia. Świadczenie nadto opisali zakres czynności wykonywanych przez skarżącego. Ich zeznania są logiczne oraz wzajemnie się uzupełniają, wobec czego sąd uznał je za wiarygodne. Należy wskazać, że organ rentowy nie podniósł okoliczności, które mogłyby godzić w wiarygodność ich zeznań. Ocena ta dotyczy również zeznań samego ubezpieczonego Z. H., skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Ubezpieczony opisał swoje obowiązki. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jego zeznań.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. H. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornych w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania należy możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Nadbużańskich Zakładach (...) (następnie Nadbużańskie Zakłady (...) Przedsiębiorstwo Państwowe) od dnia 01.10.1973 roku do dnia 23.04.1975r., do czasu kiedy rozpoczął służbę wojskową, jako pracy w szczególnych warunkach, celem ustalenia, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy powyższego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy legitymuje się on 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 14 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwaną dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzny urodzonym od dnia 1 kwietnia 1952 roku do dnia 30 czerwca 1952 roku co najmniej 66 lat i 6 miesięcy. Ubezpieczony nie ukończył w/w wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanym dalej Rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny oraz ma

wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. A. J. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego – 60 lat.

Jednakże zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury Z. H. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, posiada 25 – letni ogólny staż pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia również warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy podkreślić, że ubezpieczony występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia, przedłożył na okoliczność pracy w szczególnych warunkach w okresie objętym sporem dokumenty wymagane przez prawo, tj. świadectwa prac w szczególnych warunkach, w tym świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z zakładów garbarskich. ZUS nie uznał świadectwa ze względów formalnych, gdyż zakład pracy nieprawidłowo zakwalifikował wykonywaną pracę.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości wnioskodawcy ubiegania się o świadczenie emerytalne. Należy mieć bowiem na uwadze, że nieprawidłowo wystawione świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS i osobowych ubezpieczonego, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że Z. H. w okresie zatrudnienia w Nadbużańskich Zakładach (...) od dnia 01.10.1973 roku do dnia 23.04.1975 roku, wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych, w wymiarze 1 roku, 6 miesięcy i 23 dni. W tym miejscu należy wskazać, że obydwaj świadkowie są uprawnieni do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach w Nadbużańskich Zakładach (...). Obydwaj posiadali od pracodawcy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. S. B. uzyskał wcześniejszą emeryturę w oparciu o przedłożone do ZUS dokumenty, natomiast J. S. w oparciu o wyrok sądowy wydany w dniu 05.03.2013r. w sprawie VIII U 3771/12 Sądu Okręgowego w Lublinie VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Z poczynionych ustaleń wynika, że we wskazanych okresach ubezpieczony na ślusarza remontowego zajmował się naprawą i konserwacją urządzeń i maszyn produkcyjnych na wydziałach mokrym i dogarbowania zakładów garbarskich, w ramach których usuwał wszelkie usterki mechaniczne, Wskazane czynności odpowiadają pracom opisanym w wykazie A, dział XIV „Prace różne”, poz. 25 „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów. Jako podstawowe na wydziałach na których świadczył pracę ubezpieczony, wykonywane były prace wymienione w wykazie A, Dziale VII „W przemyśle lekkim”, poz. 11 „Prace przy garbowaniu i wykańczaniu skór”, poz. 14 „Prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego.

Jak wynika z poczynionych ustaleń Z. H. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach szczególnych ponad

wymagany co najmniej 15 – letni okres. Tym samym ubezpieczony spełnia wszelkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku, tj. od dnia ukończenia 60 roku życia, stosownie do art. 129 w związku z art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej. W tym bowiem dniu ubezpieczony spełniał wszystkie warunki do ustalenia prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.